Sklypo V pusėje išliko nugriauto gyvenamojo namo pamatai, išmūryti iš lauko riedulių ir plytų, žemės paviršius kieme žemėja R link. Žemiausioji sklypo R dalis šlapia ir dalinai užpelkėjusi, čia prateka šaltinis, esantis Š sklypo dalyje. Vytauto gatvėje, ties sklypu žemės paviršiaus H_{abs} yra 49,11–50,39 m, žvalgomųjų tyrinėjimų vietoje H_{abs} 43,83 42,50 m. Tyrinėto sklypo dabartinis žemės paviršius yra 2–9 m žemiau negu Veliuonos senamiestis. Pirminį žemės paviršių sudaro šlapias smėlis ar pilkas priemolis. Virš jo yra susidaręs 70–110 cm storio kultūrinis sluoksnis. Virš pirminio žemės paviršiaus šurfuose 1–3 surastas nuo 50 iki 90 cm storio pilkai rusvo, su smėlio priemaiša juodžemio sluoksnis, primenantis sąnašinę, vandens suplautą žemę. Viršutinė sluoksnio dalis susidarė daržų vietoje. Juodžemio sluoksnyje buvo surastos 3 redukuoto indo šukės, datuojamos XVII a. pabaiga – XIX a.

The field evaluation on Vytauto Street

In 2008 an evaluation was conducted on two Vytauto Street plots in Veliuona (Jurbarkas District). 13 m^2 was excavated at Vytauto St. 17 and a 40–110 cm thick cultural layer that was formed at a garden site no earlier than the late 17th – early 18th century was discovered. It contained four wall sherds from vessels dating to the second half of the 17th–19th century.

6 m^2 were excavated at Vytauto St. 29 and a 70–110 cm thick cultural layer formed from water-borne soil and later at a garden site was found. It contained three potsherds dating to the late 17th–19th century.

VILNIUS

Vilda Čelnaitė

Žvalgomieji tyrinėjimai Vokiečių g. 10, Ašmenos g. 8

2008 m. vykdyti žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai Vilniuje, Vokiečių g. 10 ir Ašmenos g. 8. Šioje teritorijoje atliekant pastatų pritaikymo visuomeninėms reikmėms darbus, tiesti inžineriniai tinklai, susisiekimo komunikacijos, hidroizoliuoti pamatai. Žvalgomųjų tyrinėjimų metu iškasti 8 šurfai ir 5 tranšėjos. Bendras ištirtas plotas – 61,19 m^2. Tyrinėjimų pobūdį bei šurfų ir tranšėjų matmenis sąlygojo projektuojamų inžinerinių statinių plotis, ilgis ir jų išsidėstymo gylis.

Archeologiniai tyrinėjimai gretimoje teritorijoje, Ašmenos ir Mėsinių gatvių kampe vykdyti 1981 (žr. *LIIR*, f. 1, b. 962) ir 1987–1988 m. (žr. *LIIR*, f. 1, b. 1526). Jų metu aptiktas suardytas kultūrinis sluoksnis, kuriame rasta plokštinių bei puodyninių koklių, buitinės keramikos šukių, degėsių, gyvulių kaulų, XX a. buitinių atliekų. Tikslių keramikos chronologinių ribų nustatyti nepavyko, nes rastas sluoksnis yra supiltinis, o radiniai labai fragmentiški.

Vokiečių g. 10 aplinkoje iškastas 1 šurfas ir 4 tranšėjos. Bendras šioje teritorijoje ištirtas plotas – 21,22 m^2.

Šurfas 1 (2x2 m dydžio) kastas kieme, greta projektuojamo žiemos sodo P sienos. Šurfo gylis – 2 m (H_{abs} 113,80 m). Šioje vietoje 50 cm nuo žiemos sodo grindų lygio atidengtas XIX a. pabaigos – XX a. pradžios sienos fragmentas, mūrytas iš gelsvos spalvos šamotinių plytų (26x11x5, 30x16x9, 25x13x9 cm dydžio). Mūro ilgis – 2 m, plotis – 50 cm.



1 pav. Ašmenos g. 8 aptikti arkiniai pamatai. V. Čelnaitės nuotr.

Fig. 1. The arched foundation discovered at Ašmenos St. 8.

Tranšėja V1 (4,5x1 m dydžio) kasta projektuojamo žiemos sodo vietoje Š–P kryptimi. Joje numatyta tiesti vamzdžius į šurfe 1 projektuojamą šulinį. Tranšėja V2 (7,2x0,6 m dydžio) kasta palei pastato R sieną. VU Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto kiemelyje, siekiant apsaugoti statinio pamatus nuo drėgmės, buvo kasamos tranšėjos A (9x0,6 m dydžio) ir B (5x0,6 m dydžio). Tranšėja A kasta P pusėje, prie pastato sienos, tranšėja B – prie to paties pastato, 2,55 m atstumu nuo tranšėjos A. Šurfo ir tranšėjų vietose įžemis nepasiektas, archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ir radinių neaptikta.

Ašmenos g. 8 teritorijoje iš viso iškasti 7 šurfai ir 3 tranšėjos. Bendras ištirtas plotas – 39,97 m^2.

Šurfai 1 (2x1,3 m dydžio), 2 (1,5x1,6 m dydžio), 3 (2,2x1,6 m dydžio), 4 (1,75x1,6 m dydžio), 5 (1,6x1,63 m dydžio) ir tranšėjos C (21,2x1 m dydžio), D (2,8x0,96 m dydžio) ir E (2,7x0,8 m dydžio) iškasti pastato Ašmenos g. 8 kieme. Nuėmus trinkeles, skaldą ir po ja buvusį smėlį, aptiktas iki 2 m storio maišytas kultūrinis sluoksnis. Visu perimetru vykdytus statybos darbus liudija 3 m gylyje, įžemyje, po aptiktais arkiniais pamatais išlikę vamzdžiai. Tranšėjose D ir E bei šurfuose 4 ir 5 kultūrinio sluoksnio storis siekia 1,5 m.

Šurfuose 1 ir 3 atkasti arkinių pamatų fragmentai, datuojami XVII a. pabaiga – XVIII a. (1 pav.). Jie atidengti 60 cm gylyje. Pamatai orientuoti lygiagrečiai vienas kitam. Jie mūryti iš plytų (28x12x5,5, 28x13x5,5, 30x12x 6 cm dydžio). Pamatuose aiškiai matyti kirstinės angos, skirtos ankstesniems inžineriniams tinklams tiesti. Šurfas 2 išsiskyrė teritorijai nebūdingais radiniais: mėgintuvėliais, nedideliais stikliniais buteliukais ir įvairiais miniatiūriniais indeliais. Šurfas 6 (1x0,7 m) kastas pastato viduje. Įžemis nepasiektas, archeologinių radinių bei vertingo nesuardyto kultūrinio sluoksnio neaptikta. ***Šurfas 7*** (2x2,6 m dydžio) kastas Ašmenos gatvės važiuojamojoje dalyje. Aptiktas 1,6 m storio maišytas kultūrinis sluoksnis. 1,8–2 m gylyje atidengti kabeliai, dujotiekio, vandentiekio vamzdynai.

Ašmenos g. 8 teritorijoje, šurfuose 1–5 bei tranšėjose C, D ir E rasta gyvulių kaulų, sunkiai tiksliau datuojamų buitinės keramikos šukių (analogiška apžiesta keramika naudota XIV–XVII a.), XVII a. plokštinių koklių, dengtų žalia glazūra, puodyninių koklių fragmentų, įvairių XIX–XX a. radinių.

The field evaluations at Vokiečių St. 10 and Ašmenos St. 8

In 2008 evaluations were conducted at the places where utility lines were being laid and the foundations being waterproofed at Vokiečių St. 10 and Ašmenos St. 8. Eight test pits and five trenches (a total area of 61.19 m^2) were excavated. A fill cultural layer up to 2 m

thick (Fig. 1), which contained fragments of flat and 'pot-shaped' stove tiles (*Topfkachel*) (17th century), household pottery sherds, animal bones, and 19th–20th-century finds, was discovered.

Agnė Čivilytė, Rytis Jonaitis,
Irma Kaplūnaitė

Tyrinėjimai Bazilijonų g. 10

2008 m. vykdyti archeologiniai tyrinėjimai Vilniaus senamiestyje (A1610K1), sklype Bazilijonų g. 10, susiję su pastato Bazilijonų g. 10 rekonstrukcija, kartu su vidiniu kiemeliu pritaikant jį svečių namams.

Pirmuoju tyrinėjimų etapu buvo valomi XX a. užpilti rūsiai pastato viduje. Rūsiai išvalyti iki projektinio 2,5 m gylio. Šių darbų metu žvalgytas 97 m² plotas. Fiksuotas tik supiltinis XX a. sluoksnis – tamsiai pilka žemė su pavienėmis smulkiomis griuvenomis, medžio trūnėsiais, paskiromis buitinės keramikos šukėmis, datuojamomis XIX–XX a. Archeologiškai vertingų radinių, nesuardyto kultūrinio sluoksnio nebuvo rasta.

Antruoju etapu sklypo vidiniame kiemelyje (bendras kiemo plotas – 66 m²), centrinėje jo dalyje, ištirtas 2x2 m dydžio šurfas. Jis kastas norint nustatyti vidinio kiemelio stratigrafiją, kultūrinio sluoksnio (jei toks išlikęs) intensyvumą. Šurfo gylis – 2,4 m, jo apačioje fiksuota Vilniaus miesto gynybinė siena, kurios plotis buvo 1,6 m. Virš gynybinės sienos fiksuotas tas pats supiltinis XX a. pradžios kultūrinis sluoksnis su paskiromis XIX–XX a. buitinės keramikos šukėmis.

Trečiuoju etapu tyrinėjimai vyko pamatų tvirtinimo, kolonų bei lifto šachtos įrengimo vietose tiek pastato viduje, tiek išorėje. Pastato viduje ištirtas 31 šurfas (bendro 74,43 m² ploto), kieme – 9 šurfai (bendro 25,8 m² ploto). Visiškai ištirtas iš viso 100,23 m² plotas. Pastato viduje fiksuotas iki 2,5 m storio kultūrinis sluoksnis. Jo viršutinis horizontas pagal negausius buitinės ir statybinės keramikos fragmentus datuojamas XVII a. Apatinis 10–30 cm storio kultūrinio sluoksnio horizontas datuojamas XV a. Pastato viduje kastuose šurfuose 2, 8 ir 13 fiksuotos ūkinės paskirties duobės. Duobių užpildą sudarė juoda riebi žemė su gausiomis buitinės keramikos šukėmis, gyvulių kaulais ir odos dirbinių fragmentais. Šios ūkinės duobės datuojamos XV (?)–XVI a. Virš apatinio horizonto fiksuotas balkšvos spalvos sąnašinis upės smėlis, kuris sietinas su upeliu, tekėjusiu už Vilniaus miesto gynybinės sienos.

Panašios sudėties kultūrinis sluoksnis fiksuotas ir pastato išorėje, tik čia neaptikta sąnašinio smėlio sluoksnio. Šurfuose 3 ir 4 fiksuoti čia stovėjusio pastato pamatai. Jie mūryti iš rausvos spalvos plytų ir vidutinio dydžio akmenų, rištų rausvos spalvos moliu. Pamatų fragmentai datuojami XVII a.

Kitu etapu tyrinėjimai vykdyti vidiniame kieme. Čia 2,4 m gylyje R–V kryptimi fiksuota 6,6 m ilgio, 1,6 m storio Vilniaus miesto gynybinės sienos atkarpa (1 pav.), mūryta iš rausvos spalvos plytų ir vidutinio dydžio akmenų, rištų kietu kalkių skiediniu. Plytos buvo 30,5x8x15 – 31x12x17 cm dydžio. Virš sienos ir aplink ją iki projektinio gylio fiksuotas tas pats supiltinis XX a. pradžios kultūrinis sluoksnis su paskiromis XIX–XX a. buitinės keramikos šukėmis. Į Š nuo sienos, 10–15 cm virš projektinio gylio, fiksuotas intensyvus griuvenų sluoksnis be radinių, datuojamas sienos statybos laikotarpiu – XVI a. I puse.